

Jaz, midva in mi

g. 02

Izgubljene knjige

Maja Logar

profesorica geografije in zgodovine

Knjiga je darilo, je bogastvo, knjiga je veselje, znanje, zabava, tolažba, učenost ... vse, kar hočete, je knjiga. Le eno je potrebno, knjige je treba brati. Bralna kultura in bralna pismenost pri Slovencih upadata. Tako kažejo mednarodne raziskave in tudi drugi narodi pri tem niso nič boljši. Včasih bi rekli, kako to, saj so mladi danes nenehno v stiku s telefonom, računalnikom. Tam neprestano nekaj berejo, prepoznajajo, pošiljajo in pišejo. Res je, vendar ko vidim, na kakšni stopnji je njihov jezik komunikacije, se

zgrozim. Kakovostnih knjig berejo mladi in tudi starejši vedno manj. Na vseh zaključnih izpitih in maturah je v povprečju ocena iz maternega jezika najnižja. Že dolgo trdim, da sta vejica in velika začetnica izginuli vrsti. Kako torej celotni generaciji, vsem starostnim skupinam približati branje? Gotovo največ lahko naredimo z zgledom. Koliko in kaj bemo starši, učitelji, prijatelji. Knjižnice se z različnimi aktivnostmi trudijo privabiti bralce, izposoja in branje knjig pa še vedno upadata. Na različnih krajih lahko opazite knjigobežnice. Jaz jim rečem »ptičje hišice s knjigami«. Na neki način so miniaturna arhitektura v prostoru, na drugi strani vabijo bralce k branju, jih spomnijo, da morda že dolgo niso bili v knjižni-

Knjig nimam več, ker sem jih izgubila, posodila ali podarila.

ci ali knjigarni. Še nekaj je pomembno: tam se znajdejo knjige, ki bi jih sicer vrgli stran, ker doma in v knjižnicah zmanjka prostora. Tako knjigo lahko mirno vzamemo in jo odnesemo domov, lahko pa tudi kakšno knjigo, ki je ne potrebujemo več, v takšno miniaturno

knjižnico prinesemo. Jaz živim s knjigami, veliko jih imam doma, rada jih kupim. Knjige tudi posodim in včasih tudi izgubim. Vsaj za tri knjige vem, da sem jih kupila v treh izvodih, ker sem jih izgubila, posodila ali podarila. Taka je bila knjiga Maruša Krese Vsi moji božiči. Trikrat sem jo kupila in še vedno je nimam doma. Vsaj trikrat sem kupila knjigo Roberta Seethalerja Vse življenje. To knjigo imam še vedno doma, kupila sem jo vsaj v treh izvodih in jo podarila za darilo. Še en primer imam, ko sem knjigo več kot trikrat izgubila ali založila. Nikomur je nisem posodila, neke sem jo izgubila. To je zelo lepa in poučna slikanica o čebelah. Iz dnevnika čebelice Medke je naslov knjige, ki je nastala v sodelovanju s Čebelarškim muzejem Radovljica. Čudovite ilustracije je narisal Marjan Manček. Na našem šolskem posestvu nas obiščejo tudi otroci iz vrtca. Čebelnjak, ki je v sadovnjaku, si ogledujemo od daleč. Knjiga zelo nazorno prikazuje čebeljo družino, vse vloge in funkcije čebele. Slike povedo več kot besede, zato jo vsi zelo radi gledajo. In nimam je več. Izgubila sem tretji izvod te slikanice. Ne preostane mi nič drugega, kot da četrti kupim enako knjigo.

Janez Logar

zakonski in družinski terapevt

V zadnjem mesecu smo pisali o vplivu, ki ga ima naša zgodovina na naš vsakdanjik. Izoblikovala se je zaradi izkušenj, okolja, v katerem smo živeli, je posledica odnosov, v katerih smo živeli, posledica ljubih in neljubih dogodkov. Kar koli je bilo, je zgodovina. Močan magnet. Dejstvo pa je, da je to preteklost in da se lahko od nje poslovimo. Še pomembnejše je to, da se lahko kosamo odločimo, kaj bomo storili sami s seboj. Danes je to mogoče, včasih ni bilo. Imamo izobrazbo, službe, denar in pravje, da se zavedamo moči, ki jo imamo v sebi.

Potem ko znamo ustaviti zgodovino, se lahko lotimo sestavljanja svoje:

prihodnosti. To storimo na dveh nivojih. Prvič miselno, drugič čustveno. Poglejmo primer za zakonsko-družinsko življenje. Najprej si izoblikujemo miselno predstavo zakonskega-družinskega življenja: sem aktiven član naše družine, prevzemam odgovornosti, ki pritečejo možu in očetu, skrbim za denar, izdatke skupaj usklajujeva z ženo, oba se trudiva za dober odnos in za lepo vzdušje v naši družini, spoštujeva zvestobo, dogovarjava se o iskanju ravnotežja služba - družina - hobi, kadar je nujno, se posvetim samo družini, za otroke si vzamem vsak dan čas, imava razdeljena hišna opravila, vsak lahko nadomesti drugega, vzamem si čas razumeti ženo, kaj pomeni biti ženska in mati, spodbujam jo pri izobrazbi, z otroki navezujemo pristne in iskrene odnose, v naši družini ni prepovedanih tem, medsebojno spoštujemo drug drugega, dovzetni sem za predloge, ki izboljšajo najin odnos, otroci se vedno lahko obrnejo k meni po pomoč, otroke vzgajava k samostojnosti, otroci lahko izkoristijo vse možnosti za izražanje, kulturo in zdrav šport, vzamem si čas zase, enako žena, zavestno se trudiva, da bo v družini oče postavil strukturo (meje), mati je

vir sočutja, miline, otrokom bova do konca osnovne šole omejevala uporabo ekranov, radi smo v naravi ... (časovno: življenjska drža).

Čustveni nivo - kako se bom počutil ob realizaciji svoje miselne zamisli: ponosno, moško, pripadno, srečno, varno, gotovo; zadovoljen bom, samouresničen, vznihčen, vesel, radosten, izpopolnjen, miren, us-

Postavimo se v pravo smer.

pešen, ljubljen, sodelovalen, spoštovan ... Vendar, pozor! Ta pozitivna čutenja mora začeti čutiti moje telo. Telo mora verjeti moji zamisli. Ko bom to naredil, mi bo celotno veselje (mnogi temu rečejo Bog) začelo pomagati pri udeležanju moje zamisli. Predvsem pa moram biti vnaprej hvaležen za vse, kar prejemam po delčkih. Sicer pa je že v sveti knjigi zapisano: »Za vse, kar molite in prosite, verjemite, da ste že prejeli, in se vam bo zgodilo.« (Mr 11,24).

Tako si postavim smer. V vsakdanjku je pa ogromno majhnih korakov, da uresničujem svojo zamisel. Torej, kar pišemo, ni mačji kašelj, v resnici je trd oreh. Veliko, veliko dela. In še to gre gor, doli in malo naokoli.

Počitnice s knjigo (1)

Maja Bertonec

raznolikost in vključevanje

Solarji so dočakali počitnice. To je čas za počitek, za nabiranje novih moči za prihodnje šolsko leto. Je pa tudi priložnost, da otroci sami ali pa skupaj s starši preberejo kakšno knjigo več, kot so jo med šolskim letom. Da ostanejo v stiku s knjigo, je še posebno pomembno za otroke s primanjkljaji na področju branja in bralnega razumevanja. Kakšne knjige izbrati zanje? S tem vprašanjem smo se obrnili na Tilko Jamnik, znano promotorko branja, ki je pred leti kot prva Neameričanka prejela priznanje Mednarodne zveze za pismenost. Velik podarek daje družinskemu branju.

Knjiga je pomembna v vseh obdobjih življenja - tudi za spodbujanje jezikovnega razvoja. »Knjiga se mi zdi ključna za razvoj govornega in jezikovnega področja. Knjige poleg leposlovja (estetskega užitka) prinašajo znanja z različnih področij in s tem tudi besede, izraze, pojme ..., ki jih v našem

vsakodnevnem pogovoru ne uporabljamo. Branje v resnici bogati besedni zaklad ne le otrokom, temveč tudi odraslim. In s tem spodbuja intelektualni, domišljijski, čustveni, socialni ... skratka vsestranski razvoj bralca. Vse to po navadi poudarjamo pri otrocih, a velja tudi za starejše; ampak v zvezi z njimi govorimo, da branje ohranja duševno in siceršnje svežino, da je branje telovadba za možgane ... Branje različnih besedil vse življenje bralcu odpira nove in nove svete, posreduje izkušnje preteklih rodov in znanja sodobnih ustvarjalcev, ki niso le kritični do sedanjosti, ampak tudi naravnani v prihodnost,« je na začetku poudarila Tilka Jamnik.

Je podpredsednica Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS. S knjigo je v stiku dneвно in za branje navdušuje bralce v Sloveniji in posveto. Pripravlja bralne sezname, ki so namenjeni mladim - tako dobrim bralcem kot tistim z različnimi

Tilka Jamnik je znana promotorka branja. Pred leti je kot prva Neameričanka prejela priznanje Mednarodne zveze za pismenost.

bralnimi težavami oziroma tistim, ki zaradi različnih razlogov pri izbiri gradiv potrebujejo prilagoditve različnih vrst (npr. osebam z disleksij, oklevajočim bralcem, otrokom in mladim priseljencem, migrantom ...). Otrokom s tóvrstnimi težavami je treba še posebno

skrbno izbrati primerne knjige. »Če so težave večje in vztrajajo, je seveda treba poiskati pomoč strokovnjakov. Kot promotorka branja pa lahko svetujem, naj starši takemu otroku čim več berejo knjige s področij, ki ga zanimajo. Obenem pa ga spodbujajo, ob tem pane silijo, da

»Otrok mora uživati v lepoti literature, ko mu starši berejo, mora spoznavati, da so z branjem dosegljiva znanja, ki ga zanimajo ... To je nekakšna čustvena podpora njegovim siceršnjim prizadevanjem, da bo usvojil tehniko branja.«

poskuša z njihovo pomočjo tudi sam kaj prebrati. Otroku mora uživati v lepoti literature, ko mu starši berejo, mora spoznavati, da so z branjem dosegljiva znanja, ki ga zanimajo ... To je nekakšna čustvena podpora njegovim siceršnjim prizadevanjem, da bo usvojil tehniko branja,« pravi sogovornica.

Dodaja, da je branje staršev in drugih vzgojiteljev vsakemu otroku spodbudno za njegov razvoj in še posebno bralni razvoj. »Odrasli nadaljujemo branje otroku, tudi ko začne brati sam - vse dokler sam ne pokaže in ne pove, da tega ne potrebuje več. Pri branju se namreč poglobljajo čustvene vezi med otrokom in odraslim oziroma tistim, ki mu bere. Vedno ponavljam, da je branje otrokom dejanje in dajanje ljubezni. Pri branju otroku razlagamo neznane besede, preverjamo razumevanje prebranega, vključujemo njegove izkušnje, odgovorjamo mu na vprašanja, torej ni pomembno le branje, ampak tudi pogovor in sploh vse, kar se dogaja med branjem in po njem.«

(Se nadaljuje)